

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทสุดท้ายของรายงานการวิจัยฉบับนี้ ได้สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลวิจัยในประเด็นหลัก พร้อมทั้งสรุปเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุง โครงการทุนอุดหนุนการศึกษาด้านการเกษตรของทบวงมหาวิทยาลัยต่อไป โดยจะแบ่ง เป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย การดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทุนอุดหนุนการศึกษาด้านการเกษตรของทบวงมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน หลักเกณฑ์การจัดสรรทุนและการคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุน ตลอดจนสถานภาพของผู้ได้รับทุน
2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้ได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาด้านการเกษตรของทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วและผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ การดำเนินงานของโครงการ และการประกอบอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว
3. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารของธุรกิจเอกชนผู้ให้ทุนและกรรมการบริหารทุนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เงื่อนไข วิธีการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ความคาดหวังที่มีต่อการดำเนินงานของทุนนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับโครงการทุนอุดหนุนการศึกษาด้านการเกษตรของทบวงมหาวิทยาลัย เช่น เอกสารโครงการ รายงานการประชุม หนังสือโต้ตอบระหว่างทบวงมหาวิทยาลัยกับเอกชนผู้บริจาคทุนและสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ระเบียบ ประกาศ แบบฟอร์มใบสมัคร สรุปผลการคัดเลือกทุน และใบสมัครของผู้ได้รับทุน เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับเจตนารมณ์

ของผู้ให้ทุน จำนวนเงินทุน การจัดสรรทุน หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัคร และวิธีการดำเนินงาน โครงการ

2. ศึกษาจากแบบสอบถาม โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้ได้รับทุนทั้งที่จบการศึกษาแล้ว และผู้ที่กำลังศึกษาอยู่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของทุน จำนวนเงินที่ให้ เป็นทุน การจัดสรรทุน หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้สมัคร วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนการประกอบอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว

3. การสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารของธุรกิจเอกชนผู้บริจาคทุน และกรรมการบริหารทุน ในเรื่องวัตถุประสงค์ จำนวนเงินทุน การจัดสรรทุน หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการดำเนินงาน และความคาดหวังที่มีต่อโครงการนี้

ประชากรในการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตัวอย่างประชากรผู้รับทุนที่จบการศึกษาแล้วประมาณ 280 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายประมาณร้อยละ 50 ได้จำนวน 149 คน สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่กำลังศึกษาอยู่ ใช้การสอบถามประชากรทั้งหมด จำนวน 107 คน

2. ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารของธุรกิจเอกชนผู้ให้ทุน จำนวน 5 บริษัท โดยเลือกสัมภาษณ์ผู้บริหารบริษัทละ 1 คน รวม 5 คน และสัมภาษณ์กรรมการบริหารทุน หรือกรรมการดำเนินงานในโครงการของทบวงมหาวิทยาลัยอีก 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ได้รับทุนในขณะสมัครขอรับทุน และเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชื่อทุน จำนวนเงิน จำนวนทุน

2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบในขณะตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นการประกอบอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะทุน และการดำเนินโครงการซึ่ง เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ และคำถามปลายเปิด เพื่อถามปัญหาอุปสรรคอื่น ๆ ที่ประสบในระหว่างการศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะที่มีต่อโครงการ แบบสอบถามนี้สร้างเพื่อสอบถามผู้ได้รับทุนทั้งที่จบการศึกษาแล้ว และกำลังศึกษาอยู่

3. แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารของธุรกิจเอกชนผู้ให้ทุน และกรรมการ

บริหารทุน สร้างขึ้นหลังจากศึกษาเอกสารข้อมูลแล้วนำมาเรียบเรียง เป็นหัวข้อในการสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารธุรกิจผู้ให้ทุนและกรรมการบริหารทุน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ วิธีการดำเนินโครงการ และความคาดหวังที่มีต่อโครงการนี้

การรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลเอกสารผู้วิจัยรวบรวมเองจากเอกสารโครงการทุนอุดหนุนการศึกษาของ ทบวงมหาวิทยาลัย หนังสือราชการของโครงการ ระเบียบ ประกาศ ใบสมัครของผู้ได้รับทุน ผลสรุปการคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุน รายงานการประชุม และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ได้รับทุน รวบรวมโดยการส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง ที่เลือกแล้วโดยตรง โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้จบการศึกษา แล้ว จำนวน 101 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 66.7 และผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ได้รับคืนมา 76 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 71.0
3. ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารธุรกิจ เอกชนผู้บริจาคทุน และกรรมการบริหารทุน หรือกรรมการดำเนินงาน รวบรวมโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากเอกสาร วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอในรูปแบบของการบรรยายประกอบตารางข้อมูล ในเรื่องของวัตถุประสงค์ทุน ลักษณะธุรกิจผู้ให้ทุน จำนวนเงิน ทุน การจัดสรรทุนจำแนกตามสาขาวิชา และสถาบันอุดมศึกษา วิธีการดำเนินงานคัดเลือกผู้สมัคร ส่วนในเรื่องของสถานภาพของผู้ได้รับทุนในขณะขอรับทุนวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย
2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยาย และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากคำถามปลายเปิด
3. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาจากคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร พบว่า การให้ทุนอุดหนุนการศึกษาด้านการเกษตรนี้

เริ่มขึ้นเมื่อปี 2521 โดยบริษัทเอกชน 1 ราย ให้ทุนอุดหนุนนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในสาขาการเกษตรหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ประพฤติดี และ เรียนดี โดยผ่านทางสภาการศึกษาแห่งชาติ และบริษัทเอกชนอีกบริษัทหนึ่งให้ทุน เพื่อสนับสนุนการศึกษาด้านโภชนาการและอาหารแก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งทั้งสองแห่งก็ได้ประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัยและมอบให้ทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินการต่อมาในปี 2522 ทางทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ริเริ่มขยายโครงการ โดยขอรับความช่วยเหลือจากธุรกิจเอกชน ซึ่งปรากฏว่าได้รับความร่วมมือด้วยดี ทำให้มีทุนอุดหนุนการศึกษาด้านการเกษตรและด้านอื่น ๆ อยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน หลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ ในการดำเนินการให้ทุนแก่นิสิตนักศึกษากำหนดแตกต่างกันในแต่ละทุน เช่น การจัดสรรทุน การคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุน การกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครขอรับทุน การกำหนดจำนวนเงินแต่ละทุน บางทุนกำหนดให้ต้องรายงานผลการศึกษาและฝึกงานด้วย ทบวงมหาวิทยาลัยก็พยายามกระจายความช่วยเหลือโดยการจัดสรรทุนไปให้แก่สถาบันการศึกษาที่ได้รับบริจาคทุนน้อย เพื่อให้ได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาอย่างทั่วถึงกัน ในจำนวนธุรกิจเอกชนผู้ให้ทุนนี้มีอยู่ 5 บริษัทที่ให้ทุนอุดหนุนการศึกษาทางการเกษตรมาอย่างต่อเนื่องทุกปี วัตถุประสงค์ก็คือ เพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาที่เรียนดี ประพฤติดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และศึกษาในสาขาวิชาการเกษตรหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยหวังว่าผู้รับทุนที่จบการศึกษาแล้วจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการเกษตรของประเทศเพื่อสังคมส่วนรวมต่อไป การให้ทุนนั้นบางทุนก็ระบุสาขาวิชา บางทุนก็ระบุทั้งสาขาวิชาและสถาบันการศึกษา บางทุนก็ระบุเฉพาะสถาบันการศึกษาเท่านั้น การคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุนบางทุนก็ให้สถาบันการศึกษาคัดเลือกส่งมาให้ บางทุนสถาบันคัดเลือกแล้วส่งมาให้ทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณา บางทุนก็มีกรรมการทุนซึ่งเจ้าของทุนร่วมพิจารณาด้วย คุณสมบัติของผู้สมัครขอรับทุนที่กำหนดแต่ละทุนกำหนดแตกต่างกันไปแต่รวมแล้วมีดังนี้คือ ขาดแคลนทุนทรัพย์ ประพฤติดี เรียนดี สุขภาพดี ไม่ได้รับทุนอื่นอยู่ขณะขอรับทุนนี้ ไม่กำหนดชั้นปีที่กำลังศึกษา กำหนดชั้นปี 2 ขึ้นไป หรือกำหนดสองปีสุดท้ายของหลักสูตร ค่าระดับเฉลี่ยสะสม 2.00 หรือค่าระดับเฉลี่ยสะสม 2.50 และบางทุนไม่กำหนดค่าระดับเฉลี่ย จำนวนเงินทุน เงื่อนไข ข้อผูกพัน ก็ต่างกันไปแต่ละทุน เช่น บางทุนให้ทุนละ 2,000 บาท บางทุนให้ทุนละ 3,000 บาท บางทุนให้ 5,000 บาท บางทุนไม่มีเงื่อนไข บางทุนมีเงื่อนไขให้รายงานผลการศึกษา บางทุนให้ฝึกงานด้วย ส่วนสถานภาพของผู้ได้รับทุนนั้น พบว่า เป็นชายมากกว่าหญิง ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาชีพบิดามารดาเป็นเกษตรกร และมีรายได้ต่ำ หรือบิดามารดาเสียชีวิตต้องให้ผู้อื่นอุปการะ ซึ่งผู้อุปการะส่วนใหญ่คือ อาจารย์ผู้สอน ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง

500-1,000 บาท ค่าระดับเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.25-2.50

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปพบว่า ผู้ได้รับทุนส่วนใหญ่ เป็นชายร้อยละ 80.8 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 31.1 รองลงมาคือ ภาคกลาง ร้อยละ 23.2 และภาคใต้ร้อยละ 17.5

2.2 ข้อมูลการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้จบการศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชนร้อยละ 48.9 รองลงมาอาชีพรับราชการร้อยละ 33.0 ลักษณะอาชีพ เป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรร้อยละ 78.4 และประมาณร้อยละ 50 มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาการเกษตร

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ได้รับทุนทั้งที่จบการศึกษาแล้ว และผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ พบว่า ผู้ได้รับทุนเห็นว่าการจัดสรรทุนโดยระบุทั้งสาขาวิชาและสถาบันการศึกษาเหมาะสมที่สุด คิดเป็นจำนวนร้อยละ 73.0 การคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุนโดยให้สถาบันการศึกษาส่งเสนอทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาเหมาะสมที่สุดคิดเป็นจำนวนร้อยละ 76.8 คุณสมบัติของผู้สมัครขอรับทุนที่เหมาะสมคือ ขาดแคลนทุนทรัพย์ ประพฤติดี เรียนดี คิดเป็นจำนวนร้อยละ 92.1 ไม่ได้รับทุนอื่นอยู่ขณะขอรับทุนนี้คิดเป็นจำนวนร้อยละ 78.2 ไม่กำหนดชั้นปีที่กำลังศึกษาคิดเป็นจำนวนร้อยละ 77.2 ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไปคิดเป็นจำนวนร้อยละ 66.2 ด้านเงื่อนไขข้อผูกพัน จำนวนเงินทุนและการฝึกงาน ข้อกำหนดที่เหมาะสมคือ จำนวนเงินทุน ๗ ละ 5,000 บาทต่อปี คิดเป็นจำนวนร้อยละ 95.5 การให้ทุนอย่างต่อเนื่องคิดเป็นจำนวนร้อยละ 87.0 ให้รายงานผลการศึกษาเหมาะสมคิดเป็นจำนวนร้อยละ 88.6 การฝึกงานระหว่างได้รับทุนเหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 92.0

ข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับการดำเนินโครงการสรุปได้ 6 ประการ เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่มีผู้แสดงความคิดเห็นตรงกันมากที่สุดคือข้อเสนอให้ทบวงมหาวิทยาลัย จัดหน่วยแนะแนวการศึกษาและอาชีพแก่ผู้ได้รับทุนด้วย เป็นสื่อกลางในการแจ้งแหล่งงาน และต้องการให้เอกชนผู้ให้ทุนพิจารณาผู้ได้รับทุน เข้าทำงานหลังจากจบการศึกษาแล้ว

2. ความคิดเห็นของผู้รับทุนที่ตรงกันมากรองลงมาคือ วิธีการคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุนควรมีกรรมการเฉพาะทำการคัดเลือกอย่างรอบคอบให้ได้ผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์อย่างแท้จริง ควรพิจารณาเอกสารหลักฐานอย่างรอบคอบ ติดตามดูสภาพความเป็นอยู่ของผู้รับทุนจริง ๆ ด้วย

3. ข้อเสนอแนะที่มีผู้ให้ความเห็นตรงกันมากเป็นอันดับสามคือ การช่วยเหลือนอกจากเรื่องเงินทุนแล้ว ควรพิจารณาช่วยเหลือเรื่องอื่น ๆ เช่น ที่พัก อาหาร ค่ารักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์การศึกษาและหนังสือ การยกเว้นค่าหน่วยกิต เป็นต้น

4. ข้อเสนอแนะที่มีผู้ให้ความเห็นตรงกันมากอันดับถัดมาคือ ควรมีหน่วยบริการให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาส่วนตัว (บุคลิกภาพ, สังคม) และมีสุขภาพครอบครัวด้วย

5. ผู้ที่ได้รับทุนเห็นว่าควรมีการติดตามผลการให้ทุนว่าผู้รับทุนนำเงินทุนไปใช้จ่ายอย่างไร สมควรหรือไม่ ติดตามผลการเรียนอย่างรอบคอบให้ถึงสาเหตุของผลการเรียนที่ตกต่ำลงไม่ควรตัดทุนทันที และพิจารณาหาทางช่วยเหลือเรื่องผลการเรียน ตลอดจนติดตามการทำงานหลังจากจบการศึกษาแล้วด้วยว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของทุนหรือไม่

6. ข้อเสนอแนะที่มีผู้แสดงความคิดเห็นตรงกันมากอันดับสุดท้ายคือ ขอให้ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยกลางในกาชประสานงานการฝึกงาน การหางานทำระหว่างปิดภาค การอบรมเพื่อเตรียมพร้อมในการทำงาน การแนะนำกิจกรรม เป็นต้น

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีผู้เสนอแนะมาคือ ควรพิจารณาค่าเฉลี่ยรายภาคมากกว่าพิจารณา ค่าเฉลี่ยสะสม ควรพิจารณาให้ทุนแก่ผู้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ผลการเกษตรแม้เงื่อนไขจะไม่ครบข้อกำหนด ควรให้ทุนตามภูมิภาค กำหนดเงื่อนไขทุนให้ชัดเจน ควรพิจารณาความขาดแคลนมากกว่าผลการเรียน ควรหาทุนเพิ่มและเพิ่มวงเงินทุนต่อทุนต่อปีให้ไม่น้อยกว่า 5,000 บาททุกทุน ควรจ่ายเงินทุนในช่วงจ่ายค่าเทอมและควรแนะแนวเรียนต่อ

3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของบริษัทผู้ให้ทุนการศึกษาทางด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง 5 บริษัทคือ เครือบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ บริษัทน้ำมันนิโตรเลียมไทย จำกัด บริษัทมิตรชัย จำกัด บริษัทไทยน้ำทิพย์ จำกัด ส่วนบริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัดนั้น ได้ติดต่อสัมภาษณ์ผู้บริหารของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ซึ่งทำหน้าที่ดูแลทุนของบริษัทโดยตรง เนื่องจากบริษัทผู้ให้ทุนมอบเงินให้กระทรวง เกษตรและสหกรณ์มาฝากประจำแล้วนำคอกผลมาจัดสรรเป็นทุนการศึกษาในแต่ละปี โดยบริษัทผู้ให้ทุนมิได้มาเกี่ยวข้องกับกรดำเนินการดำเนินงานแก่ประการใด และได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการทุนอุดหนุนการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

1. เหตุผลในการให้ทุนของบริษัทเอกชนคือ บริษัทน้ำมันปิโตร เลียมไทย จำกัด ต้องการช่วยเหลือสังคมไทยซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยหวังว่าผู้ได้รับทุนการศึกษาจะนำความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการศึกษาไปช่วยพัฒนาพัฒนาการเกษตรให้เจริญก้าวหน้าต่อไป เครือบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด ต้องการตอบแทนบุญคุณของการเกษตรซึ่งเป็นธุรกิจโดยตรงของบริษัท แต่ตอบแทนโดยไม่เจาะจงกลุ่มบุคคลว่าจะต้องเกี่ยวข้องกับบริษัทและไม่หวังผลตอบแทนแก่บริษัท แต่หวังว่าผู้ได้รับทุนจะกลับไปเป็นผู้นำของท้องถิ่นในการพัฒนาการเกษตร บริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด ต้องการช่วยเหลือส่งเสริมวิชาการด้านอาหารและโภชนาการ โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงนำมามอบแก่ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นทุนการศึกษาด้านการเกษตรที่เกี่ยวกับอาหารและเทคโนโลยีด้านอาหารและโภชนาการ ส่วนบริษัทมิตรชัย จำกัด และบริษัทไทยน้ำทิพย์ จำกัด นั้น โดยปกติมอบทุนให้แก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ โดยตรงอยู่แล้ว การมอบทุนผ่านทบวงมหาวิทยาลัยนี้เกิดจากการติดต่อขอความช่วยเหลือของทบวงมหาวิทยาลัย ให้สนับสนุนโครงการทุนอุดหนุนการศึกษานี้

2. วัตถุประสงค์และการดำเนินงานในการให้ทุนของบริษัทเอกชนคือ เครือบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด ให้ทุนแก่ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นสองปีสุดท้ายของหลักสูตรในสาขาวิชาการเกษตร หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์ เรียนดี ประพฤติดี โดยมีเหตุผลว่าผลการเรียนที่อ่านมาของนักศึกษาในชั้นสองปีสุดท้ายของหลักสูตรนั้น จะบอกได้ว่าผู้เรียนจะสามารถประสพผลสำเร็จในการออกไปเป็นผู้นำในการพัฒนาการเกษตรได้หรือไม่ และเพื่อช่วยผู้เรียนที่อาจประสบปัญหาทางครอบครัวกระทันหัน เช่น บิดาหรือมารดาเสียชีวิตลง และไม่มีทุนที่จะศึกษาต่อ และการระบุนสาขาวิชาโดยไม่เจาะจงสถาบันการศึกษาก็เพราะว่าการระบุนสถาบันนั้น บางครั้งทำให้บางสถาบันมีนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดน้อยกว่าจำนวนที่จัดสรรให้ หรือบางสถาบันมีนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดมากกว่าจำนวนทุนที่จัดสรรให้ ดังนั้นจึงจัดสรรให้ ตามสาขาวิชาโดยให้ความสำคัญกับสาขาการเกษตรเป็นหลัก และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เป็นรอง ส่วนจะจัดสรรให้สาขาใดจำนวนกี่ทุนและรายละเอียดคุณสมบัติของผู้สมัครขอรับทุนนั้น คณะกรรมการบริหารทุนของบริษัทจะเป็นผู้กำหนด การให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติต่าง ๆ ที่กำหนดนั้น จะพิจารณาผลการเรียนควบคู่กับการขาดแคลนทุนทรัพย์ และพิจารณาความประพฤติ รองลงมา แล้วจึงจะพิจารณาคุณสมบัติอื่น ๆ

บริษัทน้ำมันปิโตร เลียมไทย จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุนแก่ผู้เรียนในสาขาวิชาการ

เกษตรหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเกษตรซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์ ประพฤติดี เรียนดี ส่วนการดำเนินการอื่น ๆ มอบให้ทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินงานเอง

บริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยส่งเสริมวิชาการด้านอาหารและโภชนาการ โดยมอบเงินกองทุนให้แก่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ จึงได้นำดอกผลของทุกปีามอบให้ทบวงมหาวิทยาลัยจัดสรรทุนการศึกษาและดำเนินการด้านอื่น ๆ ด้วย

บริษัทมิตรชวย จำกัด และบริษัทไทยน้ำทิพย์ จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการกุศลและมอบให้ทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินการเองทั้งหมด

ทบวงมหาวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อกระจายทุนอุดหนุนการศึกษาไปยังมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อย่างทั่วถึงกัน การดำเนินงานทำใน 2 รูปแบบ คือ ถ้าเจ้าของทุนกำหนดเงื่อนไขวัตถุประสงค์มาก็จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของทุน ถ้าเจ้าของทุนไม่กำหนดหรือกำหนดนโยบายมากว้าง ๆ ทบวงมหาวิทยาลัยจะกำหนดรายละเอียดการดำเนินงานเองโดยจัดทำเป็นระเบียบ วัตถุประสงค์ของทบวงมหาวิทยาลัย หลักการในการดำเนินงานก็คือ เน้นการขาดแคลนทุนทรัพย์และการกระจายทุนไปให้แก่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ อย่างทั่วถึงกัน

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและความคาดหวังที่มีต่อโครงการนี้ ทางด้านบริษัทผู้ให้ทุนไม่มีปัญหาและอุปสรรค และส่วนใหญ่ไม่ได้คาดหวังอะไรจากโครงการนอกจากบางบริษัทคิดว่าถ้าเป็นไปได้ก็ขอให้ทบวงมหาวิทยาลัยจัดทำรายงานผลให้บริษัททราบด้วย ทุนบริษัทหวังว่าผู้ได้รับทุนจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ กันคือ บริษัทอุตสาหกรรมนมไทย จำกัด บริษัทมิตรชวย จำกัด และบริษัทไทยน้ำทิพย์ จำกัด หวังว่าผู้ได้รับทุนจะเป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพของสังคม บริษัทน้ำมันบีโตรเทียมไทย จำกัด หวังว่าผู้ได้รับทุนจะได้ใช้วิชาความรู้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเกษตรต่อไป ส่วนเครือบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด หวังว่าผู้ได้รับทุนจะได้ใช้วิชาความรู้ช่วยในการพัฒนาตนเองและครอบครัวสักระยะหนึ่ง หลังจากจบการศึกษาแล้วหลังจากนั้นประมาณ 5-6 ปี ก็หวังว่าผู้ได้รับทุนจะมีจิตสำนึกในการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยการเป็นผู้นำในการพัฒนาการเกษตรในท้องถิ่นต่อไป

ด้านทบวงมหาวิทยาลัยไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานกับบริษัทผู้ให้ทุน แต่มี

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการ คือ ปัญหาด้านกำลังคนและงบประมาณที่จะขยายงานด้านนี้ เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงไม่ให้ความสำคัญกับโครงการเท่าที่ควร และผู้บริหารของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เห็นว่าเป็นการแย่งงานของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีงานด้านนี้อยู่แล้วโดยเฉพาะ ทำให้การประสานงานกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ยังขาดความเข้าใจความร่วมมือที่ดีต่อกัน สถาบันการศึกษาต่างจังหวัดให้ความร่วมมือดีกว่าสถาบันการศึกษาในกรุงเทพฯ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทุนอุดหนุนการศึกษาด้านการเกษตรดังกล่าวแล้วข้างต้น พอจะอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ในเรื่องความเป็นมาของทุนอุดหนุนการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยนั้น เอกชนเป็นผู้เริ่มดำเนินการอยู่ก่อนแล้วในปี 2521 ต่อมาในปี 2522 ทบวงมหาวิทยาลัยจึงริเริ่มโครงการขึ้น มีจำนวนทุนเพิ่มขึ้นจาก 54 ทุน จำนวนเงิน 266,000.- บาท ในปี พ.ศ. 2521 เป็น 92 ทุน จำนวนเงิน 443,000.- บาท 143 ทุน จำนวนเงิน 702,000.- บาท 159 ทุน จำนวนเงิน 917,000.- บาท 257 ทุน จำนวนเงิน 1,456,000.- บาท และ 324 ทุน จำนวนเงิน 1,386,000.- บาท ในปี 2522 ถึง 2526 ตามลำดับ ซึ่งในปี 2526 จำนวนเงินลดลงเพราะทุนเครือบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด และทุนธนาคารออมสินลดจำนวนเงินลง ส่วนจำนวนทุนเพิ่มขึ้นเพราะมีก่อน ๆ ไม่มีจำนวนทุนของสมเด็จพระสังฆราช และจำนวนทุนในแต่ละกองทุนมีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง จึงทำให้จำนวนทุนเพิ่มแต่จำนวนเงินลดลง ทั้งนี้เป็นเพราะการมอบทุนโดยกำหนดจำนวนเงินให้มหาวิทยาลัยไปจัดสรรเองของทุนสมเด็จพระสังฆราชแล้วขาดการประสานงานที่ดีระหว่างทบวงมหาวิทยาลัยกับสถาบันต่าง ๆ จึงทำให้ข้อมูลไม่ครบถ้วน และจากการดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัยเองที่ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนในการจัดสรรเงินทุนแต่ละทุนโดยพิจารณาความเหมาะสมเป็นปี ๆ ไป ซึ่งวิธีการพิจารณาความเหมาะสมเป็นปี ๆ ไป นี้ผู้รับทุนมีความเห็นว่ามันไม่เหมาะสม ควรให้ทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารโครงการของทบวงมหาวิทยาลัยนั้น เห็นว่าควรให้ทุนอย่างต่อเนื่องเช่นกัน แต่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติเนื่องจากจำนวนผู้สมัครขอรับทุนในแต่ละปีไม่เท่ากัน เพราะขาดความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาในการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบ และทางด้านผู้ให้ทุนบางทุนก็มิได้ให้ทุนอย่างต่อเนื่องด้วย

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้การวิจัยครั้งนี้ เลือกทุนอุดหนุนการศึกษา

ด้านการเกษตรที่มีการให้ทุนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอได้เพียง 5 กองทุน คิดเป็นจำนวนทุนตั้งแต่ปี 2521 ถึง 2526 ได้ 714 ทุน เป็นเงิน 3,483,000.- บาท แต่พบว่า เป็นการให้ทุนอย่างต่อเนื่องจึงมีจำนวนคนที่ได้รับทุนเพียง 387 คนเท่านั้น และจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าจำนวนเงินทุนแต่ละปีจะเป็น 145,000.- บาท 345,000.- บาท 425,000.- บาท 425,000.- บาท และ 350,000.- บาท ในปี พ.ศ. 2522 ถึง 2526 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเงินทุนทั้งหมดที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้รับมาแล้วจะเห็นได้ว่าทุนอุดหนุนด้านการเกษตรยังอยู่ในสัดส่วนที่น้อย และถ้าเปรียบเทียบกับทุนอุดหนุนการศึกษาจากเอกชนที่ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เฉพาะปี พ.ศ. 2517 ปีเดียว (เพ็ญศรี วายวานนท์ และคณะ, 2521 : 48-51) ก็ยังเห็นได้ชัดเจนว่าจำนวนเงินทุนด้านการเกษตรของโครงการนี้ยังมีจำนวนน้อยมาก

2. ในเรื่องวัตถุประสงค์ของการให้ทุน ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ สอดคล้องกับข้อมูลทุนอุดหนุนการศึกษาที่มีผู้วิจัยไว้แล้ว เพ็ญศรี วายวานนท์ และคณะ (เพ็ญศรี วายวานนท์ และคณะ, 2521 : 44-51) พบว่า วัตถุประสงค์ของการให้ทุนส่วนใหญ่ต้องการอุดหนุนผู้ที่เรียนดี ประพฤติดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการศึกษาของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เห็นปัญหาของความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ว่าโอกาสในการศึกษาต่อในระดับสูงกว่าภาคบังคับนั้น ขึ้นอยู่กับความขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้เรียนด้วย สมควรที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ที่เรียนในรูปแบบของทุนอุดหนุนการศึกษาที่เป็นทุนสาธารณะกุศลนี้

3. ในเรื่องการจัดสรรทุน ผู้ให้ทุนส่วนใหญ่ไม่กำหนดหลักเกณฑ์ มอบให้เป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษากำหนดหลักเกณฑ์เอง ซึ่งสอดคล้องกันทั้งข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์กับข้อมูลจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว ส่วนข้อมูลจากการสอบถามผู้ได้รับทุนเห็นว่าการจัดสรรทุนควรระบุทั้งสาขาวิชา และสถาบันการศึกษา ซึ่งพอจะอธิบายเหตุผลได้ว่า ผู้ให้ทุนเห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาในการพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องนี้ และควรเป็นนโยบายที่ชัดเจน สามารถระบุได้ว่าการกระจายทุนอุดหนุนการศึกษานั้น เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์จริง ๆ แล้วควรทราบว่าสาขาวิชาใดควรสนับสนุนและสถาบันการศึกษาแห่งใดมีผู้เรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ต้องการความช่วยเหลือ หลังจากนั้นจึงจะสามารถชักชวนให้เอกชนร่วมบริจาค เพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาและสถาบันที่เจาะจงนั้นได้ ตามที่ผู้ได้รับทุนเห็นว่าเหมาะสมที่จะจัดสรรทุนโดยระบุทั้งสาขาวิชาและสถาบันการศึกษา

4. ในเรื่องการดำเนินการให้ทุน คือการระบุหลักเกณฑ์ วิธีการ คุณสมบัติของผู้สมัครขอรับทุน และเงื่อนไขของทุนนั้น ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์พบว่าดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ เอกชนผู้ให้ทุนกำหนดเองและดำเนินการร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย และทางทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดและดำเนินการเอง แต่ทั้งหมดจะทำ เป็นระเบียบ ประกาศไว้ชัดเจน การคัดเลือกส่วนใหญ่จะให้สถาบันการศึกษา กลั่นกรองมาตามลำดับ จนถึงทบวงมหาวิทยาลัย หรือกรรมการบริหารทุนของ เอกชนผู้ให้ทุน ซึ่งข้อมูลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังได้กล่าวมาแล้ว

ส่วนความเห็นของผู้ได้รับทุนที่ได้ข้อมูลมาจากแบบสอบถาม เห็นว่า การคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุน ควรให้สถาบันการศึกษา กลั่นกรอง เสนอทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาอีกครั้ง และคุณสมบัติของผู้สมัครขอรับทุนที่เหมาะสม คือ ขาดแคลนทุนทรัพย์ ประพฤติดี เรียนดี ไม่ได้รับทุนอื่นอยู่ในขณะขอรับทุนนี้ ไม่กำหนดชั้นปีที่กำลังศึกษา ค่าระดับเฉลี่ยสะสม 2.50 ขึ้นไป จำนวนเงินทุนควรเท่ากันทุนละ 5,000.- บาท ควรให้ทุนอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา ควรให้รายงานผลการศึกษา และควรให้มีการฝึกงานด้วยนั้น ซึ่งพออธิบายเหตุผลได้ว่า เนื่องจากการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินงานต่าง ๆ ยังแตกต่างกัน ทั้งในโครงการของทบวงมหาวิทยาลัยเอง และในสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง จึงทำให้ผู้ได้รับทุนเห็นว่า การให้ทบวงมหาวิทยาลัยในฐานะหน่วยงานประสานงานน่าจะพิจารณาให้ความ เป็นธรรมในการคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุนได้ดีกว่าแต่ละสถาบันคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุนเอง ส่วนทุนที่เจ้าของทุนระบุวัตถุประสงค์และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการดำเนินงาน เองนั้น ผู้ได้รับทุนอาจไม่ทราบเจตนารมณ์อื่น นอกจากการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์แต่เรียนดี ประพฤติดี ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ที่ดีจึง เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ สำหรับคุณสมบัติของผู้สมัครขอรับทุนนั้นมีความ เห็นแตกต่างกันระหว่างผู้ให้ทุน ผู้บริหารทุนของทบวงมหาวิทยาลัย และผู้ได้รับทุน เพราะทั้ง 3 ฝ่าย เข้าใจวัตถุประสงค์ของทุนต่างกัน กล่าวคือ ผู้ให้ทุนบางทุนมุ่งต้องการให้ทุนแก่ผู้ที่จะออกไปพัฒนาช่วยเหลือสังคมได้ ส่วนทางทบวงมหาวิทยาลัยมุ่งพิจารณาเรื่องขาดแคลนทุนทรัพย์ เป็นสำคัญ และพยายามกระจายทุน เป็นเรื่องสำคัญ โดยสรุปคือทบวงมหาวิทยาลัยควรกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานไว้หลายรูปแบบ ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน แต่ควรเป็นรูปแบบที่แน่นอน แล้วประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายทราบทั่วกัน

5. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ได้รับทุน พบว่า ผู้ได้รับทุนส่วนใหญ่เป็นชายอาจเป็น เพราะวิชาการด้านการ เกษตรและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เนื่องกับการ เกษตรนั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นชาย

ภูมิฐานะของผู้ได้รับทุนส่วนใหญ่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการใช้ระบบโควตาในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในต่างจังหวัดซึ่งพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสมัครสอบโควตาน้อย สาเหตุเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจสังคายของบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่เอื้ออำนวย (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2525 : 7-8) อาจสรุปได้ว่าการคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุนอุดหนุนนี้ ได้คัดเลือกผู้ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ตรงตามวัตถุประสงค์ของทุน

อาชีพบิดาและอาชีพมารดาของผู้ได้รับทุนพบว่า ส่วนใหญ่ทั้งบิดาและมารดามีอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ไม่แน่นอนซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรในปัจจุบันและสอดคล้องกับความเห็นว่าควรจัดสรรทุนอุดหนุนการศึกษาให้แก่บุตร เกษตรกรซึ่ง เรียนดีแต่มีฐานะยากจนมากขึ้น (วราภรณ์ บวรศิริ, 2525 : 28) อาจสรุปได้ว่าเป็นการใช้ทุนอุดหนุนการศึกษาเป็นเครื่องมือส่งเสริมความเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษาได้ประการหนึ่ง

ผู้อุปการะคือ บิดา มารดา บิดาและมารดาหรือผู้อื่น อยู่ในอัตราร้อยละที่ไม่ต่างกันมากนัก (ร้อยละ 31.91, 14.89, 27.66, 25.54) แสดงให้เห็นว่าความขาดแคลนทุนทรัพย์นั้น เป็นไปได้ทั้ง เพราะมีแต่บิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวหรือไม่มีทั้งบิดาและมารดา โดยที่อาจเกิดจากการหย่าร้างหรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของผู้ให้ทุนที่ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า มุ่งช่วยเหลือผู้เรียนที่ประสบเคราะห์กรรมในระหว่างการศึกษาด้วย ในกรณีที่บิดาและมารดาเป็นผู้อุปการะนั้นก็หมายถึงว่าเป็นครอบครัวที่มีรายได้น้อย หรือมีบุตรมากอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองกรณี ถ้าผู้อุปการะคือผู้อื่นนั้นพบว่า ส่วนใหญ่ผู้อุปการะมีอาชีพรับราชการและรายได้เฉลี่ยระหว่าง 3,000-6,000 บาท ส่วนใหญ่คือครูผู้สอน แสดงให้เห็นว่าครูในสถาบันอุดมศึกษามีคุณธรรมและช่วยส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาด้วยส่วนหนึ่งควรนับ เป็นการบริจาคทุนอุดหนุนการศึกษาด้วยเช่นกัน

จากการประมาณการค่าใช้จ่ายของผู้รับทุนส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยเดือนละ 500-1,000 บาท คิดเป็นปีการศึกษาจะประมาณ 6,750 บาท ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ได้รับทุนส่วนใหญ่ที่เห็นว่าควรให้ทุน ๗ ๖ 5,000 บาทต่อปี เหมาะสมที่สุด และสอดคล้องกับแนวความคิดที่ว่า การให้ทุนอุดหนุนการศึกษานั้นควรมีจำนวนมากพอที่ผู้เรียนจะต้องใช้จ่ายส่วนตัว (รังสรรค์ ธนะพรพันธ์, 2518 : 39-40)

สำหรับในด้านผลการเรียนของผู้ได้รับทุนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ค่าระดับเฉลี่ยสะสม 2.50 สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ได้รับทุนที่เห็นว่าควรกำหนดค่าระดับเฉลี่ยสำหรับผู้สมัครขอรับทุน เป็น 2.50

6. ข้อมูลการประกอบอาชีพหลังจากจบการศึกษาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็น ลูกจ้างเอกชน รองลงมาก็คือรับราชการ และเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ และมีบางรายสามารถออกไปประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการเกษตรได้เอง และร้อยละ 50 มีส่วนร่วมใน กิจกรรมการพัฒนาการเกษตร อาจสรุปได้ว่าการให้ทุนอุดหนุนการศึกษานี้บรรลุนิติประสงคของผู้ ให้ทุน

7. ข้อมูลอื่น ๆ ผู้ได้รับทุนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการแนะแนวการศึกษา แนะนำอาชีพ ให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาส่วนตัว ติดตามการนำเงินทุนไปใช้จ่ายตลอดจนการคัดเลือกผู้รับทุนอย่าง รอบคอบให้ได้ผู้ที่สมควรได้รับทุนจริง ๆ ตลอดจนช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ เป็นต้น ที่พัก อาหาร อุปกรณ์การศึกษา การฝึกงาน การทำงานระหว่างปิดภาคการศึกษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำแนะนำ ในการกำหนดจุดมุ่งหมายและกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่นิสิต นักศึกษา (ทองเรียน อมรัชกุล, 2525 : 51-52-90) ควรที่ผู้บริหารโครงการนี้จะนำมาปรับปรุง โครงการต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ทบวงมหาวิทยาลัยควรประสานงานในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องกับกระทรวงศึกษาและ สภากาการศึกษาและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และเน้นความสำคัญในเรื่องนี้ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการ ศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยควรร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา จัดทำโครงการ แผนงานด้านทุนอุดหนุน การศึกษานี้ให้มีเป้าหมาย หลักเกณฑ์ วิธีการ เป็นมาตรฐานเดียวกัน แล้วประชาสัมพันธ์พร้อมทั้ง เสนอโครงการต่อเอกชนเพื่อขอความร่วมมือภายใต้แนวทางตามที่กำหนดในโครงการ ซึ่งคาดว่า ธุรกิจเอกชนจะเห็นความสำคัญยินดีให้ความร่วมมือมากขึ้นและไม่ขัดข้องในแนวทางที่ทบวงมหาวิทยาลัย กำหนด ซึ่งสามารถขอให้เจ้าหน้าที่บริษัทมาร่วมเป็นกรรมการทุน และขอสนับสนุนค่าใช้จ่ายได้ด้วย ส่วนในกรณีที่ธุรกิจเอกชนกำหนดแนวทาง และวิธีการมาเองก็สามารถดำเนินการตามข้อกำหนด นั้น ๆ ได้

2. จัดสัมมนาอบรมผู้ปฏิบัติงานด้านทุนอุดหนุนการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษากับทบวงมหาวิทยาลัยหลังจากดำเนินการตามข้อ 2 แล้ว เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถประสานงานกันได้ดี

3. จัดทำโครงการการร่วมด้านแนะแนวอาชีพและการศึกษาที่มีอยู่กระจายตามสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ และที่ทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประสานประโยชน์ร่วมกันและให้บุคลากรร่วมกันได้ จะได้ประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้วย

4. ในระยะแรกก่อนที่จะมีการดำเนินงานในระยะยาวตามข้อ 1-4 นั้น ทบวงมหาวิทยาลัยควรปรับปรุงการดำเนินงานอย่างเร่งด่วนดังมีคือ สำหรับทุนที่เจ้าของทำ เป็นโครงการสมบูรณ์แบบ เช่น ทุนของเครือบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด ทบวงมหาวิทยาลัยก็รับประสานงานต่อไป ส่วนทุนอื่น ๆ ที่ไม่มีโครงการกำหนดตามนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยควรกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้ชัดเจนขึ้น เช่น

4.1 จัดลำดับความสำคัญของสาขาวิชาต่าง ๆ และสถาบันอุดมศึกษาไว้เป็นแนวทางในการจัดสรรทุน

4.2 คำนวณค่าใช้จ่ายที่ควรช่วยเหลือในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา เพื่อกำหนดจำนวนทุนแต่ละทุน

4.3 การคัดเลือกผู้สมัครขอรับทุนควรเชิญตัวแทนเจ้าของทุน เจ้าหน้าที่จากสถาบันที่จัดสรรทุนการศึกษาให้มาร่วมกับเจ้าหน้าที่ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นกรรมการร่วมกัน โดยอาจขอใช้สถานที่ของบริษัทผู้ให้ทุน เพื่อให้บริษัทเป็นเจ้าภาพเป็นเกียรติแก่บริษัท ทำให้ผู้รับทุนรู้จักบริษัทดีขึ้น และทบวงมหาวิทยาลัยก็หมดปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายด้วย ทั้งนี้ทางผู้บริหารของทบวงมหาวิทยาลัยต้องให้ความสนใจและช่วยเหลือเจ้าหน้าที่โครงการด้วยในการติดต่อทำความตกลงในหลักการกับบริษัทผู้ให้ทุนในระยะแรก ๆ

4.4 การกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครขอรับทุนควรกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ คุณสมบัติทั่วไป ได้แก่ ขาดแคลนทุนทรัพย์ ประพฤติดี เรียนดี ไม่ได้รับทุนอื่นอยู่ขณะขอรับทุน และคุณสมบัติเฉพาะ เช่น สาขาวิชา ค่าระดับเฉลี่ยสะสม และอื่น ๆ ที่จำเป็น เป็นต้น

4.5 ควรมีการติดตามผลการให้ทุน ปัญหาและอุปสรรคด้านอื่น ๆ ของผู้ได้รับทุน โดยติดตามเป็นระยะ ๆ แล้วทำรายงานเป็นระยะ ๆ เมื่อพบกรณีเฉพาะรายที่จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือด้านคำแนะนำปรึกษา ก็จะสามารถทำได้ทันทีและงานไม่มากเกินไป หรือถ้างานมากเกินไปก็อาจขอความร่วมมือไปยังสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมในการให้การแนะนำปรึกษาเป็น

ราย ๆ ไป

๕. เนื่องจากการให้ทุนอุดหนุนการศึกษาได้ดำเนินการมา เป็น เวลาติดต่อกัน เป็น เวลา นานพอสมควรแล้ว จึงควรได้มีวิจัยเพื่อประเมินโครงการนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย